

دانشگاه الزهرا

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

موضوع:

بررسی عوامل موثر بر حمل و نقل جاده ای کالا در اقتصاد کشور

استاد راهنما: دکتر شمس الدین شیرین بخش

استاد مشاور: دکتر محمود حائریان اردکانی

نگارش: نازنین صادقی

تابستان ۱۳۷۹

چکیده:

سیر تاریخی جوامع بشری را می توان با چگونگی سیر تکاملی حمل و نقل در آن جوامع از لحاظ کمیت و کیفیت پیوند داد. برخورداری از یک شبکه حمل و نقل هماهنگ و منظم و سازمان یافته، یکی از بنیادی ترین شرایط توسعه همه جانبه کشور است. در عرصه اقتصاد از تولید و توزیع، واردات و صادرات تا بازرگانی داخلی و خارجی، هیچ برنامه ای بدون پشتوانه یک شبکه حمل و نقل سازمان یافته موفقیت آمیز نمی باشد. در واقع حمل و نقل شریان حیاتی جامعه است که تحرک و پویای را به کل جامعه می بخشد.

حمل و نقل جاده ای در کشور با توجه به شرایط اقلیمی و اقتصادی موجود نسبت به دیگر شقوق حمل و نقل از اهمیت بیشتری برخوردار است. به همین جهت تحلیل وضع موجود حمل و نقل جاده ای و بررسی عوامل موثر بر آن مسئله ای است که همواره ذهن دست اندرکاران این صنعت را به خود مشغول کرده است.

این پژوهش با بررسی جایگاه حمل و نقل در اقتصاد کشور و مقایسه آن با دیگر کشورهای جهان آغاز گردیده است و با توجه به اهمیت بخش حمل و نقل جاده ای به تجزیه و تحلیل عملکرد و جایگاه این بخش در اقتصاد کشور پرداخت شده است.

پژوهش حاضر به ارزیابی عوامل اصلی کمی و کیفی موثر بر طرف عرضه و تقاضای حمل و نقل جاده ای پرداخته است و نهایتاً مدلهای ارائه شده جهت برآورد توان حمل بار جابجا شده در کشور و میزان تقاضای حمل بار طی سالهای ۷۷ - ۱۳۶۷ این فرضیات را تأیید کرد که طول راههای کشور، تعداد ناوگان باری موجود کشور و کرایه حمل در طرف عرضه و میزان صادرات و واردات و کرایه حمل در طرف تقاضا بر روند جابجایی بار در داخل کشور موثر می باشند. همچنین تأیید شد، فرسودگی ناوگان اثری منفی بر جابجایی بار در داخل کشور دارد.

در انتها با توجه به نتایج بدست آمده و اهمیت و نقش ناوگان حمل و نقل جاده ای با استفاده از مباحث هزینه - فایده به کمک نرم افزار کامپیوتری به بررسی طرح نوسازی ناوگان حمل و نقل جاده ای کشور پرداخته شده است. بررسی طرح فوق فرضیه مثبت بودن منفعت حاصل از نوسازی را با وقفه زمانی تأیید می نماید. لذا نقش دولت در تشویق بخش خصوصی به سرمایه گذاری با اعطای تسهیلات بانکی مشخص می گردد.

فهرست مطالب

مقدمه

فصل ۱- کلیات

۱-۱ تشریح و بیان موضوع

۱-۲ مروری بر تحقیقات و مطالعه گذشته

۱-۲-۱ مروری بر پیشینه مطالعاتی در خارج

-مدل اشتراک آرگون، پنسیلوانیا

-مدل پیترسون

مدل CACI

مدل روارد - بروکینگز

۱-۲-۲ مروری بر پیشینه مطالعاتی در ایران

-عوامل موثر بر بهره وری ناوگان حمل جاده ای کالا

-تعیین شرایط تعادلی عرضه کنندگان (حداکثر کردن سود) حمل جاده ای کالا

-بررسی و تخمین عرضه حمل جاده ای کالا از بنادر ورودی کالا بر داخل کشور

-تخمین تابع تقاضای حمل و نقل جاده ای کالا از استان هرمزگان

۱-۳ فرضیات تحقیق

۱-۴ روشهای گرد آوری اطلاعات

۱-۵ روش تحقیق

۱-۶ مبانی تئوریک

- ارزش فعلی

- بازده نهایی سرمایه گذاری از نظر کینز

- الگوی نئوکلاسیک سرمایه گذاری

فصل ۲- بررسی وضعیت و جایگاه اقتصادی حمل و نقل

۲-۱ مقدمه

۲-۲ مروری بر تاریخچه حمل و نقل

۲-۳ حمل و نقل و رشد و توسعه اقتصادی

۲-۳-۱ سهم ارزش افزوده بخش حمل و نقل در کل تولید ناخالص داخلی

۲-۳-۲ سهم سرمایه گذاری در حمل و نقل از کل تشکیل سرمایه

۲-۳-۳ سهم اشتغال بخش حمل و نقل از کل اشتغال کشور

۲-۳-۴ سهم اعتبارات عمرانی بخش حمل و نقل

۲-۳-۵ موقعیت زیر بخشهای حمل و نقل از اعتبارات بخش

۲-۴ نتیجه گیری

فصل ۳- حمل و نقل جاده ای و جایگاه آن در اقتصاد کشور

۳-۱ مقدمه

۳-۲ فعالیتهای مختلف حمل و نقل

۳-۳- شاخص های اقتصادی حمل و نقل جاده ای

۳-۳-۱ ارزش افزوده زیر بخشهای حمل و نقل

۳-۳-۲ سرمایه گذاری در زیر بخش حمل و نقل جاده ای

۳-۳-۳ اشتغال در زیر بخش حمل و نقل جاده ای

۳-۴ حمل و نقل جاده ای و عوامل موثر بر آن

۳-۴-۱ عوامل موثر طرف عرضه

۳-۴-۲ عوامل موثر طرف تقاضا

۲-۵ عملکرد حمل و نقل جاده ای

۳-۶ نتیجه گیری

فصل ۴- ارزیابی و تحلیل نتایج

۴-۱ مقدمه :

۴-۲ برآورد مدل

۴-۲-۱ معرفی متغیرها

۴-۲-۲ ارائه, تخمین و تفسیر نتایج مدلها

۴-۳ طرح نوسازی ناوگان حمل و نقل جاده ای

۴-۳-۱ بررسی پارامترهای ورودی

۴-۳-۲ منفعت حاصل از نوسازی

۴-۳-۳ اجرای طرح و نتایج حاصل از آن

۴-۴ نتیجه گیری

فصل ۵- نتیجه گیری و پیشنهادات

۴-۱ نتیجه گیری

۵-۱ ۵-۲ پیشنهادات

۶-۱ منابع و مواخذ

۷-۱ ضمائم